

Xử lý xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ: Ngành Hải quan cần được trao quyền, hoàn thiện cơ chế phối hợp

11:52 09/11/2025

Đây là nhận định của TS. Thái Bùi Hải An, Khoa Thuế và Hải quan, Học viện Tài chính, về chức năng, nhiệm vụ và vai trò của lực lượng Hải quan trong công tác kiểm soát hàng hóa xuất nhập khẩu, ngăn chặn và xử lý các hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ...

Cụ thể, theo nhận định của các chuyên gia, trong bối cảnh Việt Nam hội nhập sâu rộng, việc nâng cao hiệu quả thực thi bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ (SHTT) là yêu cầu tất yếu. Đặc biệt, khi Việt Nam tham gia nhiều hiệp định thương mại tự do thế hệ mới (FTAs), việc bảo vệ và thực thi quyền SHTT trở thành yêu cầu cấp thiết nhằm bảo đảm môi trường thương mại minh bạch, công bằng và bền vững.

Theo đánh giá của TS. Thái Bùi Hải An, Khoa Thuế và Hải quan, Học viện Tài chính, trong bối cảnh hoạt động xuất nhập khẩu (XNK) liên tục gia tăng và các hành vi xâm phạm quyền SHTT qua biên giới ngày càng diễn biến phức tạp, Hải quan Việt Nam đang đối mặt với nhiều thách thức trong công tác thực thi bảo vệ quyền SHTT đối với hàng hóa XNK.

Công chức Hải quan cửa khẩu Tân Thanh (Chi cục Hải quan khu vực VI) kiểm tra xuất xứ hàng hóa. Ảnh: H.Nụ

Tuy nhiên, hiện nay, hệ thống cơ sở dữ liệu về SHTT phục vụ cho việc tra cứu, cập nhật và đối chiếu thông tin của công chức Hải quan chưa được xây dựng đầy đủ, dẫn đến hạn chế trong việc áp dụng các thông lệ quốc tế về kiểm soát hàng hóa qua biên giới.

Bên cạnh đó, chủng loại hàng hóa XNK ngày càng đa dạng, khó phân biệt, trong khi hoạt động buôn lậu, làm giả, xâm phạm nhãn hiệu ngày càng tinh vi. Mặt khác TS. Thái Bùi Hải An cho rằng, cơ quan Hải quan cũng chịu áp lực lớn trong việc đẩy mạnh cải cách và đơn giản hóa thủ tục thông quan, khiến công tác kiểm soát vi phạm SHTT gặp nhiều khó khăn.

TS. Thái Bùi Hải An cho rằng, khác với nhiều quốc gia trên thế giới, cơ chế thực thi quyền SHTT tại Việt Nam hiện nay chủ yếu dựa trên các biện pháp hành chính đối với các hành vi vi phạm. Nhưng, biện pháp dân sự và hình sự tuy được quy định trong pháp luật, lại ít được áp dụng hoặc chưa mang lại hiệu quả thực tiễn cao do vướng mắc về thủ tục và năng lực thực thi.

Trong khi đó, thực trạng hàng giả, hàng lậu và hàng xâm phạm quyền SHTT tại Việt Nam vẫn đang ở mức đáng lo ngại, gây tác động tiêu cực đến nền kinh tế, môi trường kinh doanh và sức khỏe người tiêu dùng.

TS. Thái Bùi Hải An nhấn mạnh, với vai trò là tuyến đầu trong kiểm soát hàng hóa xuất nhập khẩu, cơ quan Hải quan cần tiếp tục được trao quyền, củng cố năng lực và hoàn thiện cơ chế phối hợp để thực hiện tốt nhiệm vụ phát hiện, ngăn chặn và xử lý các hành vi xâm phạm quyền SHTT. Bên cạnh đó, cần chú trọng áp dụng các thông lệ quốc tế tốt nhất, đẩy mạnh chuyển đổi số trong công tác quản lý hải quan, tăng cường hợp tác liên ngành và hợp tác quốc tế, cũng như nâng cao năng lực chuyên môn của đội ngũ cán bộ thực thi...

Tuấn Ngọc